

Klankstadcongres 2017

Het Vervolg

Brainstormbijeenkomst
8 mei 2018 - Catharinahoes Holz
Federatie van zanggezelschappen Kerkrade
Federatieve bond van muziekgezelschappen Kerkrade

Facilitator: Ubbo van Piggelen
Organisatie: Leo Daems, Toon Peerboom en René Stevens

Agenda

- 1 Vertoning reportage Klankstadcongres d.d. 30 september 2017
- 2 Opening en invullen enquête over een viertal vragen
- 3 Aanbevelingen congres en conclusies federaties
- 4 Discussie in homogene (koren resp. instrumentale verenigingen) groepen
- 5 Plenaire terugkoppeling van de belangrijkste 3 problemen per tafel
- 6 Discussie in gemengde groepen
- 7 Plenaire terugkoppeling van de belangrijkste 3 acties per tafel
- 8 Brainstorm met post-its over twee vragen
- 9 Bekendmaking van de enquêteresultaten en afsluiting

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

Het vervolg op het Klankstadcongres wordt mede mogelijk gemaakt door de Gemeente Kerkrade, het Huis voor de Kunsten Limburg, de Provincie Limburg en de Stichting FSI.

1 Vertoning reportage Klankstadcongres d.d. 30 september 2017

Deze is te zien via <https://youtu.be/YknMipEt6Yk>.

2 Opening en invullen enquête over een viertal vragen

Het doel van deze bijeenkomst is een volgende stap te zetten in de bewustwording m.b.t. de veranderingen in de Kerkraadse muziekwereld in de toekomst (hoe ziet deze er uit in 2025-2030?). Op basis hiervan kunnen verenigingen hun plan voor de toekomst trekken.

De deelnemers (20 uit koren en 21 uit instrumentale verenigingen) vullen een enquête in over de volgende ja/nee-vragen:

- 1) Als we niets doen zijn er in 2025 minder muziekverenigingen in Kerkrade dan in 2018.
- 2) Ik kan invloed uitoefenen op de ontwikkelingen van de komende jaren.
- 3) We moeten toewerken naar minder maar wel sterkere verenigingen in 2025.
- 4) De gemeente moet een actieve en sturende rol spelen om het verenigingsleven toekomstbestendig te maken.

Het resultaat wordt aan het einde van de bijeenkomst bekend gemaakt.

3 Aanbevelingen congres en conclusies federaties

Het Klankstadcongres 2017 en de drie vervolgwergroepen leidden tot zeven aanbevelingen (zie bijlage 1). De beide federaties hebben deze besproken (Federatieve bond van muziekgezelschappen Kerkrade op 5 maart 2018; Federatie van zanggezelschappen Kerkrade op 26 april 2018) en kwamen beide tot de volgende prioriteitsstelling:

- Verjonging Geef de jeugd een stem Zet een aantal enthousiaste mensen van onder de veertig (de “verbinders”) bij elkaar en laat hen brainstormen en adviseren.
Actie: Werkgroep o.l.v. Silke Meijers
- Stimuleer anders denken Traditionele organisatievormen staan vernieuwing vaak in de weg. Laat deze traditionele organisatievormen los, stap over grenzen heen en stel je de vragen: Waarom ben je er als vereniging? Wat is je kerntaak? Staat het belang van de vereniging voorop of het algemeen belang?
Actie: Brainstorm op 8 mei 2018
- Cultuurpresentatie Kerkrade Klankstad Organiseer een jaarlijkse gezamenlijke brede cultuurpresentatie Kerkrade Klankstad om aan Kerkrade te laten zien, horen en voelen wat er aan cultuur wordt gedaan in onze gemeenschap.
Actie: Hiervoor moet een projectgroep (uit beide federaties) worden ingericht
- Cultuurborrel Organiseer jaarlijks een cultuurborrel om mensen uit de cultuur/muziekwereld in Kerkrade bijeen te brengen, mekaar te inspireren en van elkaar te laten leren. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een minicongres met een spreker en presentatie van “best practices” uit de verenigingen.
Actie: De eerste cultuurborrel wordt najaar 2018 georganiseerd (spreker; presentatie resultaten 8 mei; presentatie resultaten werkgroep Silke Meijers; discussie)

N.B. ook de drie andere aanbevelingen moeten worden gerealiseerd, maar de bovenstaande vier worden als eerste aangepakt.

4/5 Discussie in homogene (koren resp. instrumentale verenigingen) groepen

De deelnemers worden verdeeld in vier homogene discussiegroepen (twee groepen bestaande uit vertegenwoordigers van de koren en twee van de instrumentale muziekverenigingen). Zij discussiëren over de vraag:

- *Wat is het belangrijkste probleem voor jouw vereniging?*

De resultaten van de discussies worden plenair teruggekoppeld en staan in bijlage 2. Samenvattend:

- *Koren*
 - Het dalend ledenaantal, de vergrijzing en de te beperkte aanwas van jonge leden.
 - Het imago van koren in het algemeen en van kerkkoren in het bijzonder.
 - De repertoirekeuze in relatie tot jonge leden.
 - De hoge kosten om een goede locatie (bijv. HuB) te huren voor een optreden.
 - Er is te weinig aandacht voor muziekopleiding in de basisschool.
- *Instrumentale verenigingen*
 - De continuïteit is in het gedrang door te beperkte aanwas, vergrijzing en bezettingsproblemen.
 - Het vinden van vrijwilligers voor nevenactiviteiten.
 - De samenwerking met muziekschool en een aantal scholen is niet altijd even soepel.

6/7 Discussie in gemengde groepen

De deelnemers worden vervolgens verdeeld in vier gemengde discussiegroepen. Zij discussiëren over de vragen:

- *Wat moet de bijdrage aan de samenleving zijn van muziekverenigingen?*
- *Hoe kun jij resp. jouw vereniging daaraan bijdragen?*

De resultaten van de discussies worden plenair teruggekoppeld en staan in bijlage 3. Samenvattend:

- *Bijdrage muziekverenigingen aan de samenleving*
 - Een identiteit vormen door collectief levende muziek en sfeer te maken.
 - Het zorgen voor verbinding en saamhorigheid (samen muziek maken verbindt).
 - Het ontwikkelen en vormen van mensen (hersenfunctie, verantwoordelijkheid, sociale functie/samen iets neerzetten, bieden van een kader/structuur).
 - Dienstbaarheid aan Kerk en Gemeenschap! (o.a. opluisteren evenementen)
 - Het instandhouden van de lokale en regionale cultuur.
- *Wat kun jij resp. jouw vereniging doen*
 - De vereniging moet nu veel meer kijken naar wat de leden willen (o.a. voorkeur voor muziek en activiteiten).
 - Nieuwe dingen durven oppakken.
 - Nevenactiviteiten organiseren in de wijk.

8 Brainstorm met post-its over twee vragen

Aan alle deelnemers individueel worden tenslotte de volgende twee vragen voorgelegd:

- *Wat zou jij als eerste veranderen in het Kerkraadse verenigingsleven als je het voor het zeggen had?*
- *Wat moeten de beide federaties (vocaal resp. instrumentaal) doen om effectiever te gaan werken?*

Iedereen vult een of meer post-it-briefjes in met zijn of haar antwoorden en tips. De resultaten staan in bijlage 4.

Samenvatting van de reacties op de eerste vraag (wat als eerste veranderen?):

- Meer samenwerken en minder verenigingen.
- Verbinding leggen met alle betrokkenen.
- Gemeente moet meer doen: betaalbare podia, huisvesting en subsidies.
- Doorbreek de tradities en accepteer dat de wereld veranderd is.
- Muziekonderwijs op basisschool i.s.m. muziekverenigingen.
- Zo doorgaan zoals wij nu bezig zijn!!

Samenvatting van de reacties op de tweede vraag (verandering federaties):

- Een (meer) geïntegreerd samenwerkingsverband van beide federaties.
- Eén visie ontwikkelen en uitdragen.
- Samenwerking tussen verenigingen stimuleren.
- Eén Kerkraadse muzikale website.
- Ondersteunen van besturen.

9 Bekendmaking van de enquêteresultaten en afsluiting

De resultaten van de enquête zijn samengevat in vier overzichten (zie bijlage 4) en worden kort toegelicht.

Samenvattend:

- Vrijwel alle aanwezigen verwachten dat er in 2025 minder muziekverenigingen in Kerkraade zullen zijn dan nu.
- Vrijwel alle aanwezigen denken dat ze invloed kunnen uitoefenen op de ontwikkelingen van de komende jaren.
- 80% van de aanwezigen uit de koorwereld en 75% van de aanwezigen uit de instrumentale verenigingen vinden dat we moeten toewerken naar minder maar wel sterkere verenigingen in 2025.
- Driekwart van de aanwezigen uit de koorwereld en twee-derde van de aanwezigen uit de instrumentale verenigingen vinden dat de gemeente een actieve en sturende rol moet spelen om het verenigingsleven toekomstbestendig te maken.

Tot slot worden de deelnemers bedankt voor hun aanwezigheid en inbreng en Ubbo van Piggelen voor het faciliteren van deze bijeenkomst.

Bijlage 1 - Aanbevelingen Klankstadcongres

- Cultuurborrel Organiseer jaarlijks twee keer een cultuurborrel om mensen uit de cultuur/muziekwereld in Kerkrade bijeen te brengen, mekaar te inspireren en van elkaar te laten leren. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een minicongres met een spreker en presentatie van “best practices” uit de verenigingen.
- Cultuurpresentatie Kerkrade Klankstad Organiseer een jaarlijkse gezamenlijke brede cultuurpresentatie Kerkrade Klankstad om aan Kerkrade te laten zien, horen en voelen wat er aan cultuur wordt gedaan in onze gemeenschap.
- Verjonging Geef de jeugd een stem Zet tien enthousiaste mensen van onder de veertig (de “verbinders”) bij elkaar en laat hen brainstormen en adviseren.
- Bied hulp aan verenigingen Bied procesbegeleiding aan bij de ontwikkeling van verenigingen. Denk daarbij aan de ontwikkeling van missie en visie, de uitwerking van de strategie, het verbeteren van de organisatie en het aanbieden van expertise en support op het gebied van communicatie en PR. Deze hulp is ook nodig bij het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingsvormen en fusies en om nieuwe bestuurders en vrijwilligers te rekruteren.
- Eén website Organiseer de gezamenlijke communicatie van alle muziekverenigingen en -organisaties om de communicatie over cultuur in Kerkrade optimaal te maken: één website en één facebookpagina.
- Stimuleer anders denken Traditionele organisatievormen staan vernieuwing vaak in de weg. Laat deze traditionele organisatievormen los, stap over grenzen heen en stel je de vragen: Waarom ben je er als vereniging? Wat is je kerntaak? Staat het belang van de vereniging voorop of het algemeen belang?
- Muziekmenu Zorg dat er wat te kiezen valt qua muziek. Onderzoek wat er al is en waar behoefte aan is (denk bijv. aan seniorenorkest, musicalgroep, mamakoor, jazzorkest, workshops etc.).

Bijlage 2 - Resultaten eerste discussieronde (homogene groepen)

Wat is het belangrijkste probleem voor jouw vereniging?

Groep 1/2 (Koren)

- Gebrek aan nieuwe leden en hoge leeftijd leden.
- Hoge kosten om een goede locatie (bijv. HuB) te huren voor een optreden.
- Te weinig aandacht voor muziekkopleiding in de basisschool (kinderen motiveren om muziek te maken).
- Betrokkenheid en Imago kerk/teruggang kerkbezoek.

Groep 3/4 (Koren)

- Dalend ledenaantal -> toekomstbestendigheid van sommige koren in gevaar.
- Aanwas van jonge leden te beperkt (hoe jonge leden te interesseren/werven?).
- Repertoire kerkmuziek.
- Veranderen van imago?
- Repertoirekeuze in relatie tot jonge leden (er zit een "knip" in de leeftijdsopbouw van koren)

Groep 1/2 (Instrumentale verenigingen)

- Continuïteit:
 - Jeugd haakt af/te beperkte aanwas.
 - Stijgende leeftijd leden.
 - Problemen in bezetting.
- -> Financiën?

Groep 3/4 (Instrumentale verenigingen)

- Ledenaantal staat onder druk:
 - Balans leeftijd/vergrijzing.
 - Balans in bezetting.
- Jeugd:
 - Nieuwe aanwas werven.
 - Nieuwe aanwas houden (kost doorzettingsvermogen van repeteren).
- Samenwerken met muziekschool SMK en een aantal scholen niet even soepel.
- Vinden van vrijwilligers voor o.a. organisatie van nevenactiviteiten en binnenbrengen van financiën.

Bijlage 3 - Resultaten tweede discussieronde (gemengde groepen)

*Wat moet de bijdrage aan de samenleving zijn van muziekverenigingen?
Hoe kun jij resp. jouw vereniging daaraan bijdragen?*

Groep 1

- Dienstbaarheid aan Kerk en Gemeenschap!
- Gemeenschappelijke hobby uitoefenen.
- Verbondenheid.
- Opluisteren evenementen/andere activiteiten in de gemeente/verzorgingshuizen.
- Verbinding met bevolking houden -> open air repetitie.
- Muziek verbindt.
- Vereniging moet nu veel meer kijken naar wat de leden willen.

Groep 2

- Bijdrage van muziekverenigingen: Wij vormen Identiteit door: levende muziek maken, sfeer, sociale aspect, collectief iets presenteren, taal van de muziek, IQ verhogen.
- Persoonlijke bijdrage hieraan:
 - Stimuleren van activiteiten.
 - Stimuleren amusement.
 - Disciplineren/kader-structuur bieden.
 - Cultuurbehoud.

Groep 3

- Intern
 - Bieden van mogelijkheden voor hobby.
 - Ontwikkeling/vorming van mensen: hersenfunctie, verantwoordelijkheid, sociale functie (samen iets neerzetten).
 - Individualisering beperken.
 - Imago/beeldvorming verbeteren.
 - Nieuwe dingen durven oppakken.
- Extern
 - Opluisteren/vertier voor de wijk, maar ook buiten de wijk.
 - Nevenactiviteiten oppakken in de wijk.

Groep 4

- Maatschappij: instandhouding cultuuroverdracht, saamhorigheid, muzikale ondersteuning van activiteiten -> Financiële ondersteuning.
- Platform bieden aan mensen die willen musiceren in gezamenlijk verband vóór mensen.
- Is het gerechtvaardigd om positie v.w.b. subsidie gemeente te heroverwegen? Wat is onze maatschappelijke opdracht? Is die nog actueel? Muziekbehoefte van de leden. Sluit dit nog aan bij een veranderende maatschappij (bijv. processie)?

Bijlage 4 - Resultaten brainstorm

Vraag 1 Wat zou jij als eerste veranderen in het Kerkraadse verenigingsleven als je het voor het zeggen had?

Meer samenwerken en minder verenigingen

- Fuseren.
- Minder verenigingen en meer diversificeren binnen de overblijvende verenigingen.
- Het aantal verenigingen reduceren.
- Meer samen doen!
- Samen musiceren.
- Meer gebruikmaken van elkaars kwaliteiten.
- Meer samen (in brede zin).

Verbinding leggen met alle betrokkenen

- Meer betrokkenheid leden.
- Verbinden: iedereen hoort erbij.
- Onderling kijken of iedereen zich thuis voelt.
- De jeugd meer betrekken.
- Gezamenlijke ambitie om jeugd te blijven boeien (niet ieder voor zich).
- Repertoire vernieuwen: modernere werken.
- Binding: vereniging, burgers, gemeente, scholen, ouders en jeugd.

Gemeente moet meer doen: betaalbare podia, huisvesting en subsidies

- Zorgen voor goede en betaalbare podia voor verenigingen.
- Gemeente faciliteert het theater (PLT) voor Kerkraadse amateurverenigingen.
- Huisvesting faciliteren.
- Subsidiestructuur van de gemeente.
- Meer subsidie geven.
- Subsidieverordening.

Doorbreek de tradities en accepteer dat de wereld veranderd is

- Acceptatie dat samenleving veranderd is en daarop inspelen (andere tradities) of accepteren dat je geen bestaan meer hebt als vereniging.
- De eeuwenoude tradities doorbreken.
- Het traditie-denken.
- Loslaten van tradities: durf te veranderen.

Muziekonderwijs op basisschool i.s.m. muziekverenigingen

- Muziekles in basisonderwijs.
- Zorgen dat verenigingen ingangen krijgen op basisscholen om zich te promoten.
- Activeer schoolmuziek: de jeugd is de toekomst.
- Scholen verplichten om verenigingen toe te laten voor workshops.

Overige opmerkingen

- Imago minder oubollig.

- Imago.
- Denken in kansen en mogelijkheden.
- Centraliseren lokalen.
- Het muzikale jaarprogramma herzien.
- Zo doorgaan zoals wij nu bezig zijn!!

Vraag 2 Wat moeten de beide federaties (vocaal resp. instrumentaal) doen om effectiever te gaan werken?

Een (meer) geïntegreerd samenwerkingsverband van beide federaties

- Doelgericht samenwerken.
- Fuseren tot één vereniging.
- Fuseren.
- Meer onderling samenwerken.
- Samenwerken (zonder over financiën te spreken).
- Verdieping in overleg (samen praten over en ideeën uitwisselen).
- Elkaar respecteren.

Eén visie ontwikkelen en uitdragen

- Visie ontwikkelen en uitdragen (voorbeeldfunctie).
- Beleid ontwikkelen/formuleren, dat vervolgens gevolgd moet worden.
- Meer dan voorheen op de actuele problematieken sturen (het congres en vanavond zijn prima zetten).
- Meer contact/lobby richting Kerkraadse politiek om gezamenlijke belangen voor het voetlicht te brengen, niet allen voorgaand aan de verkiezingen.

Samenwerking tussen verenigingen stimuleren

- Samenwerken stimuleren.
- Bevorderen van samenwerkingsvormen tussen de verenigingen.
- Onderling contact tussen verenigingen nog meer stimuleren, zodat men meer van elkaar kan leren.

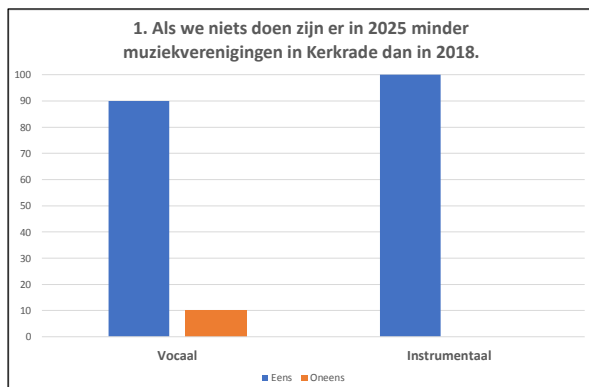
Eén Kerkraadse muzikale website

- Kerkraadse muzikale kalender.
- Eén gemeenschappelijk platform waarop behoeften aangemeld kunnen worden (bijv. nieuwe dirigent, samenwerking aanbieden met Kerkraadse vereniging, ...), dus vraag en aanbod bij elkaar brengen.

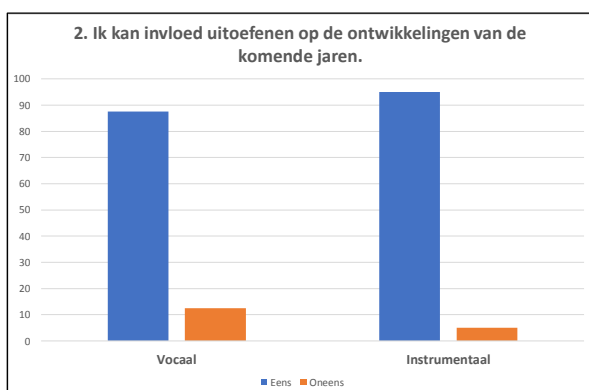
Ondersteunen van besturen

- Ondersteunen in/van besturen.
- Afstand tussen federatie en verenigingen verkleinen.

Bijlage 5 Resultaten enquête

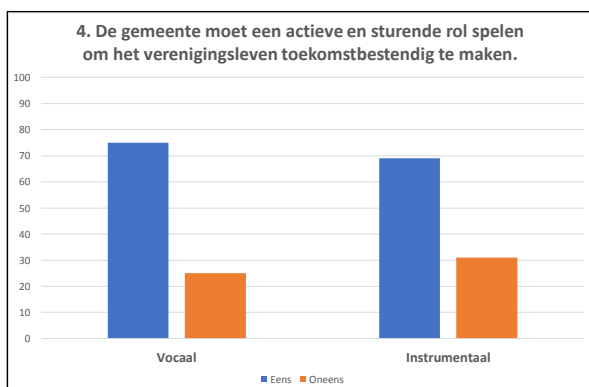
- 1) Vrijwel alle aanwezigen verwachten dat er in 2025 minder muziekverenigingen in Kerkrade zullen zijn dan nu.

- 2) Vrijwel alle aanwezigen denken dat ze invloed kunnen uitoefenen op de ontwikkelingen van de komende jaren.

- 3) 80% van de aanwezigen uit de koorwereld en 75% van de aanwezigen uit de instrumentale verenigingen vinden dat we moeten toewerken naar minder maar wel sterkere verenigingen in 2025.

- 4) Driekwart van de aanwezigen uit de koorwereld en twee-derde van de aanwezigen uit de instrumentale verenigingen vinden dat de gemeente een actieve en sturende rol moet spelen om het verenigingsleven toekomstbestendig te maken.